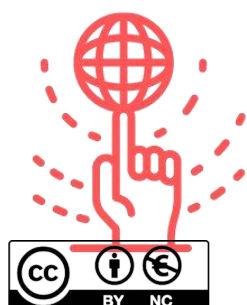

Παραδοτέο 1 – Συνοπτική Έκθεση

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

THE MISSING ENTREPRENEURS

Η παρούσα έκθεση έχει αναπτυχθεί από:

Center for Social
Innovation

Εταίροι:

Η παρούσα έκδοση έχει χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των δημιουργών της, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή. Αριθμός έργου: 2020-1-FR01-KA204-080632

Με συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Erasmus+» της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παραδοτέο 1 - Συνοπτική Έκθεση

Ιούνιος 2021

Τίτλος παραδοτέου:	Παραδοτέο 1- Ολοκληρωμένο πλαίσιο αναφοράς για τα κενά ψηφιακών δεξιοτήτων υποεκπροσωπούμενων ομάδων πληθυσμού (γυναίκες, μετανάστες, νέοι και ηλικιωμένοι) στον τομέα της ψηφιακής επιχειρηματικότητας
Επικεφαλής Παραδοτέου:	Εταίρος 3: CSI
Τίτλος έργου:	Προωθώντας την ανάπτυξη ικανοτήτων των αναζητούμενων επιχειρηματιών για ψηφιακή επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς και ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων
Ακρωνύμιο έργου:	The Missing Entrepreneurs
Αριθμός έργου:	2020-1-FR01-KA204-080632

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή.....	6
2. Βασικά ευρήματα από τη δευτερογενή έρευνα	6
3. Αποτελέσματα έρευνας: Βέλτιστες πρακτικές.....	14
4. Ερευνητικά αποτελέσματα: Ερωτηματολόγια.....	16
5. Συμπεράσματα και προτάσεις	20
Παράρτημα 1: Σύνοψη των κενών όσον αφορά τις δεξιότητες	22
Παράρτημα 2: Δεξιότητες IO1 με DigComp και EntreComp	27

1. Εισαγωγή

Η συνοπτική έκθεση του έργου The Missing Entrepreneurs είναι ένα έγγραφο που έχει αναπτυχθεί στη βάση έρευνας -τόσο πρωτογενούς όσο και δευτερογενούς- που πραγματοποίησαν οι εταίροι του έργου. Η έκθεση ακολουθεί την ανάλυση του εθνικού πλαισίου έξι ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Κύπρος, Ιταλία και Αυστρία). Πρωταρχικός της στόχος είναι να εντοπίσει τα κενά δεξιοτήτων των ομάδων πληθυσμού που υποεκπροσωπούνται στον τομέα της ψηφιακής επιχειρηματικότητας (γυναίκες, μετανάστες, νέοι και ηλικιωμένοι). Η δομή της συγκριτικής αυτής έκθεσης περιγράφεται πιο κάτω.

Αρχικά, παρέχεται μια αναφορά για το εθνικό πλαίσιο της καθεμίας από τις έξι χώρες εταίρους, η οποία προέκυψε μετά από δευτερογενή έρευνα. Στη συνέχεια, γίνεται μια παρουσίαση ορισμένων υφιστάμενων καλών πρακτικών (2 από κάθε χώρα εταίρο). Ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων, τα οποία διανεμήθηκαν σε περίπου 40 άτομα από τις ομάδες-στόχο σε κάθε χώρα (ο στόχος ήταν 240 συμμετέχοντες, ωστόσο καταφέραμε να φτάσουμε τους 267 συνολικά). Τα ερωτηματολόγια αυτά είχαν ως στόχο τη διερεύνηση του εθνικού πλαισίου όσον αφορά το θεματικό πεδίο του έργου, καθώς και την απόκτηση μιας διεθνικής οπτικής, η οποία θα βοηθούσε στην επισήμανση κοινών κενών μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών και, ενδεχομένως, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως σύνολο. Το τελευταίο μέρος παρουσιάζει μια σύνοψη των κενών των υποεκπροσωπούμενων ομάδων πληθυσμού (γυναίκες, μετανάστες, νέοι και ηλικιωμένα άτομα) όσον αφορά τα κενά δεξιοτήτων τους στον τομέα της ψηφιακής επιχειρηματικότητας.

2. Βασικά ευρήματα από τη δευτερογενή έρευνα

Γαλλία

Η έρευνα του European Startup Monitor δείχνει ότι **οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται σε μεγάλο βαθμό** στον τομέα της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στη Γαλλία. Το 2018, οι γυναίκες αντιπροσώπευαν μόνο το 20% των ιδρυτών νεοφυών επιχειρήσεων στη Γαλλία. Σύμφωνα με την έκθεση του Digital Agency (Ιανουάριος 2019), το ποσοστό των γυναικών που διηύθυναν νεοφυείς επιχειρήσεις στη Γαλλία ήταν 12,4%. Την περίοδο 2014-18, το 2,9% των γυναικών στην ΕΕ προσπάθησαν να ξεκινήσουν μια επιχείρηση.

Όσον αφορά την επιχειρηματική δραστηριοποίηση της νεολαίας, **όλο και περισσότεροι νέοι αναλαμβάνουν μια νέα πρόκληση ή αναζητούν πρόσβαση στην απασχόληση.** Με άνοδο 22%, ο τομέας στον οποίο αυξήθηκε περισσότερο ο αριθμός των νεοφυών επιχειρήσεων ήταν αυτός των μεταφορών και της αποθήκευσης. Σε αυτόν τον τομέα, το 62% των ιδρυτών ήταν κάτω των 30 ετών. Ακολουθεί ο τομέας των ακινήτων (+10%) και το εμπόριο (+9%), όπου το ποσοστό των νεαρών επιχειρηματιών ήταν επίσης υψηλό. Μεταξύ των ηλικιωμένων, η δημιουργία/ανάληψη μιας επιχείρησης υποκινείται από την επιθυμία να καταστούν ανεξάρτητοι και από την επιθυμία τους να εμπλακούν στην επιχειρηματικότητα, ωστόσο συχνά είναι απλώς η ανεργία που τους ωθεί να ιδρύσουν τη δική τους επιχείρηση. **Άτομα ηλικίας 50 ετών και άνω ηγούνται περίπου του 16% των νεοφυών επιχειρήσεων.** Λίγες επιχειρήσεις που έχουν δημιουργηθεί από ηλικιωμένα άτομα έχουν επωφεληθεί από επιχορηγήσεις για ίδρυση νεοφυών επιχειρήσεων.

Τα μέτρα της Γαλλίας για βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού της βρίσκονται σε εξέλιξη και αναμένεται να παράγουν απτά αποτελέσματα τα επόμενα χρόνια. Πιο στοχευμένες πρωτοβουλίες θα είναι σημαντικές για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού στον τομέα της ψηφιακής οικονομίας και για την προώθηση προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων. Το **σχέδιο «Entrepreneurial Spirit» (Επιχειρηματικό Πνεύμα) για προώθηση της φοιτητικής επιχειρηματικότητας** αντικατοπτρίζει την επιθυμία του αρμόδιου υπουργείου να καταστήσει τη φοιτητική επιχειρηματικότητα προτεραιότητα τα επόμενα χρόνια, αυξάνοντας τον αριθμό των μαθημάτων για την επιχειρηματικότητα, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχεδίων κατά τη διάρκεια των σπουδών και βελτιώνοντας την αναγνώριση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων που αναπτύσσονται από τους φοιτητές. Επιπλέον, η γαλλική κυβέρνηση σχεδιάζει να χαράξει στρατηγικές για προσαρμογή του εργατικού δυναμικού στις ανάγκες της ψηφιακής οικονομίας. Ταυτόχρονα, η ψηφιακή επανάσταση μετασχηματίζει οργανισμούς και θέσεις εργασίας σε όλους τους τομείς. Υπολογίζεται ότι **το 50% των σημερινών θέσεων εργασίας είναι πιθανό να μετασχηματιστεί από την ψηφιακή τεχνολογία τα επόμενα χρόνια.** Ωστόσο, η ψηφιακή τεχνολογία προσφέρει επίσης νέες ευκαιρίες εργασίας, ιδιαίτερα σε νέα επαγγέλματα. Τέλος, όσον αφορά τα πιο ώριμα στάδια ανάπτυξης, **το μέγεθος των γαλλικών ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου δεν επιτρέπει στις νεοφυείς**

επιχειρήσεις να αποκτήσουν επαρκή χρηματοδότηση, κάτι που είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση της εκβιομηχάνισης και της διεθνοποίησης των δραστηριοτήτων τους.

Πορτογαλία

Στην Πορτογαλία, μεταξύ του 2014-2018, σύμφωνα με την έκθεση «The Missing Entrepreneurs 2019: Policies for Inclusive Entrepreneurship» (Πολιτικές για Επιχειρηματικότητα χωρίς Αποκλεισμούς), όσον αφορά τις νεοφυείς επιχειρήσεις κάτω των 42 μηνών, **οι γυναίκες, οι νέοι και τα ηλικιωμένα άτομα ήταν πολύ πιο πιθανό, σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ, να ξεκινήσουν ή να διευθύνουν μία επιχείρηση** – 7% έναντι 4,9% για τις γυναίκες, 9,7% έναντι 7.7.% για τους νέους και 5.4% έναντι 4.4% για τα ηλικιωμένα άτομα. Οι γυναίκες στην Πορτογαλία δείχνουν σημαντικά λιγότερη προτίμηση για αυτοαπασχόληση σε σχέση με τους άνδρες. Οι περισσότερες είναι απίθανο να πάρουν την απόφαση να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση χωρίς την ύπαρξη ενός παράγοντα άγχους, όπως η ανεργία ή η ξαφνική απώλεια εισοδήματος, ή την ανάγκη να ξεφύγουν από αντίξοες συνθήκες εργασίας ή οι διακρίσεις μισθού και σταδιοδρομίας. Όσον αφορά τις πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην ενίσχυση του επιχειρηματικού πνεύματος των γυναικών στην Πορτογαλία, αξίζει να αναφερθεί η πρωτοβουλία με την ονομασία «Γυναίκες στην εργασία» (Mulheres à Obra), για γυναίκες που επιθυμούν να ακολουθήσουν ένα διαφορετικό επαγγελματικό μονοπάτι, που να συμβαδίζει περισσότερο με τις ανάγκες εξισορρόπησης της οικογενειακής και επαγγελματικής τους ζωής, τις προτιμήσεις και τις δεξιότητές τους. Υπάρχουν πολλά έργα και πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την επιχειρηματικότητα των μεταναστών, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους ζουν σε πιο ευάλωτες γειτονίες. Σχετικά με τις πρωτοβουλίες για στήριξη των ηλικιωμένων ατόμων, λαμβάνοντας υπόψη τα κενά στην παροχή αποτελεσματικών λύσεων για μετριασμό της ανεργίας στην ηλικιακή ομάδα άνω των 45 ετών, ιδιαίτερα σε άτομα με υψηλά επίπεδα προσόντων, η Ένωση Επιχειρήσεων Πορτογαλίας (AEP Foundation- Associação Empresarial de Portugal) έχει καθορίσει μια στρατηγική για υποστήριξη της επιχειρηματικότητας των ηλικιωμένων. Ως εκ τούτου, μετά από την εξαγγελία **μέτρων δημόσιας στήριξης για τη νεανική επιχειρηματικότητα** στην Πορτογαλία, η κυβέρνηση ξεκίνησε μια εθνική στρατηγική επιχειρηματικότητας.

Ισπανία

Τα βασικά ευρήματα από τη δευτερογενή έρευνα στην Ισπανία είναι τα εξής:

- Το 43% των ατόμων μεταξύ 16 και 74 ετών στερούνται βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Το 36% του εργατικού δυναμικού στερείται βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων, ενώ η κατάσταση είναι χειρότερη μεταξύ των ανέργων (55%) από αυτή των εργαζομένων (32%).
- Η κυβερνητική στρατηγική Spain Digital 2025 θα δώσει προτεραιότητα στη γεφύρωση του χάσματος ψηφιακών δεξιοτήτων μεταξύ εργαζομένων και ανέργων, για να μετριάσει τη διάρκεια της ανεργίας και να επιτρέψει τη συνεχή επανειδίκευση καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στο υφιστάμενο ψηφιακό χάσμα σε περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού και στον αγροτικό κόσμο.

Οι ψηφιακές ανάγκες που έχουν προσδιοριστεί για την κάθε ομάδα-στόχο είναι οι ακόλουθες:

Νέοι (15 - 24):

- βασικές γνώσεις σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν στην κοινότητα και τη νέα ψηφιακή κοινωνία (προγραμματισμός, λειτουργία συσκευών όπως drones, δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, σχεδιασμός, κ.λπ.)
- υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας, ασφάλεια, ιδιωτικότητα και κριτική σκέψη
- προσανατολισμός, εκπαίδευση και προετοιμασία για είσοδο στον κόσμο της εργασίας. Ανάγκη εργασίας και ενίσχυσης των «μαλακών/οριζόντιων» δεξιοτήτων (επικοινωνία, ηγεσία, δημιουργικότητα, ομαδική εργασία...), οι οποίες είναι μη τεχνικές δεξιότητες που εκτιμώνται όλο και περισσότερο στον χώρο εργασίας.

Νέοι (15 - 24) εκτός εκπαίδευσης και εργασίας:

- κίνητρο και γνώση για την επίτευξη διαφόρων στόχων μέσω των νέων τεχνολογιών, τόσο ψηφιακών όσο και αυτών που σχετίζονται με τις έννοιες

STEAM και των χώρων δημιουργίας (maker spaces), για κοινωνική ή οικονομική επιχειρηματικότητα.

Ενήλικες (25 - 65) γενικά, χωρίς κάποια συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση:

- βασικές γνώσεις σχετικά με την τεχνολογία, συμμετοχή σε κοινότητες και δίκτυα, δημιουργία περιεχομένου και χρήση του σε σύνθετα περιβάλλοντα
- ψηφιακή ηλεκτρονική διαχείριση, νέες υπηρεσίες σχετικά με την κοινότητα και τη δημοκρατική συμμετοχή, χρήση ψηφιακών υπηρεσιών όλων των ειδών που χρησιμοποιούνται σε τομείς όπως η οικονομία, η ασφάλιση, η ενέργεια, η κινητικότητα, κ.λπ.
- συνύπαρξη νέων ψηφιακών εννοιών στο σπίτι, την εργασία ή το περιβάλλον, όπως της τεχνητής νοημοσύνης, της ρομποτικής, chatbots, κατανεμημένα συστήματα καταχώρισης, κ.λπ. Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με την τεχνολογία σε αυτά τα περιβάλλοντα
- νομοθεσία, κανονισμοί ή ζητήματα απορρήτου και ασφάλειας
- συνεχής μάθηση, ειδικά για την επανεκπαίδευση για απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων για την εργασία
- πιστοποίηση ψηφιακών δεξιοτήτων για διαπίστευση στον χώρο εργασίας.

Άτομα που αναζητούν απασχόληση, νέοι και ηλικιωμένοι

- ειδίκευση και επανειδίκευση για αύξηση της απασχολησιμότητας, συμπεριλαμβανομένων τόσο των τεχνικών δεξιοτήτων (προγραμματισμός), όσο και των μαλακών ή οριζόντιων δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη δημιουργικότητα, τον σχεδιασμό, την ομαδική εργασία κ.λπ.
- πιστοποίηση ψηφιακών δεξιοτήτων

Επιχειρηματίες, ελεύθεροι επαγγελματίες και εργαζόμενοι σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις:

- κίνητρο και γνώση για την επίτευξη διαφόρων στόχων μέσω των νέων ψηφιακών και άλλων τεχνολογιών: διαχείριση εργαλείων για την εφαρμογή

τους σε διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες, σύνδεση με πελάτες και συνεργάτες, ηλεκτρονικό εμπόριο, ανάπτυξη ανθρώπων κ.λπ.

- ψηφιακή ηλεκτρονική διοίκηση από επιχειρηματική άποψη
- ικανότητα επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με την τεχνολογία στο εργασιακό περιβάλλον
- νομοθεσία, κανονισμοί και ζητήματα που σχετίζονται με την ιδιωτικότητα και την ασφάλεια από επιχειρηματική σκοπιά
- συνεχής και εικονική εκμάθηση κάθε είδους δεξιοτήτων και ικανοτήτων
- ειδίκευση και επανειδίκευση στον χώρο εργασίας για αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας.

Άτομα που κινδυνεύουν από ψηφιακό αποκλεισμό (αγροτικός πληθυσμός, γυναίκες, μετανάστες, άτομα με αναπηρία):

- ψηφιακός γραμματισμός ως εργαλείο βελτίωσης της ποιότητας ζωής τους
- ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων για την κοινωνική, εργασιακή και προσωπική τους ένταξη, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες κάθε συγκεκριμένης ομάδας: προσβασιμότητα στις ΤΠΕ στην περίπτωση ατόμων με αναπηρία, πιθανή γλωσσική υποστήριξη σε περίπτωση μεταναστών κ.λπ.

Προτείνουμε να ακολουθήσετε τις 10 βασικές αρχές για τα ψηφιακά εταιρικά περιβάλλοντα και τις 41 δεξιότητες που απαιτούνται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ισπανία (κατά τη στιγμή της δημιουργίας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρει το έργο), οι οποίες παρουσιάζονται στη σελίδα 17 της Εθνικής Έκθεσης για την Ισπανία.

Κύπρος

Στην Κύπρο, η χρηματοδότηση παραμένει μια από τις βασικές προκλήσεις για όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008-09 στη χώρα, η οποία οδήγησε σε αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα, και σύμφωνα με την Αναφορά Εθνικής Πολιτικής (2015), το 92% των Κύπριων επιχειρηματιών πιστεύει ότι η εξασφάλιση χρηματοδότησης αποτελεί προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία των επιχειρήσεών του. Επιπλέον, η αναφορά πολιτικής εστιάζει στην ενίσχυση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και δραστηριοτήτων

για όλους και υπογραμμίζει την ανάγκη ενίσχυσης της υποστήριξης για τη νεανική και τη γυναικεία επιχειρηματικότητα. Παρόλα αυτά, δεν έχουν τεθεί σκοποί και στόχοι για τη δημιουργία επιχειρήσεων που να αφορούν όλες τις κοινωνικές ομάδες, π.χ. ηλικιωμένα άτομα, μετανάστες, άτομα με αναπηρία. Η υποστήριξή τους, ωστόσο, προβλέπεται μέσω άλλων καλών πρακτικών και προγραμμάτων.

Ένα σημαντικό ζήτημα που θα συμβάλει στην επιχειρηματικότητα χωρίς αποκλεισμούς είναι οι κανονιστικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα διευκολύνουν τη δημιουργία επιχειρήσεων. Έως το 2020, προβλεπόταν η ολοκλήρωση μιας σειράς κανονιστικών πρωτοβουλιών για την ενίσχυση του οικοσυστήματος της επιχειρηματικότητας, όπως περιγράφεται στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα του 2017.

Ιταλία

Στην Ιταλία υπάρχουν περίπου 500.000 εταιρείες με επικεφαλής νέους κάτω των 35 ετών, που αντιπροσωπεύουν το 8,6% του εθνικού συστήματος παραγωγής. **Σχεδόν το 70% των ιδιοκτητών μικρών επιχειρήσεων στη χώρα είναι άνω των 50 ετών, ενώ το ποσοστό των επιχειρηματιών κάτω των 30 ετών μειώνεται σημαντικά.**

Εξετάζοντας τους επιμέρους τομείς, διαπιστώνουμε ότι οι επιχειρηματίες άνω των 50 ετών αντιπροσωπεύουν το 72,3 % στη γεωργία και το 60,3 % στη μεταποιητική βιομηχανία. Υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες νεανικής επιχειρηματικότητας και μέτρα στήριξης σε ισχύ, π.χ. από τα εμπορικά επιμελητήρια. Λίγες εταιρείες διοικούνται από αλλοδαπές γυναίκες, και αυτές αντιπροσωπεύουν το 10,8% όλων των εταιρειών που διοικούνται από γυναίκες στη χώρα. Το υψηλότερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ιδρύονται από μετανάστες παρουσιάζεται στις δραστηριότητες ενοικίασης, τα ταξιδιωτικά γραφεία και την επιχειρηματική εξυπηρέτηση (17%). **Από την κρίση του 2008 και μετά, οι αυτοαπασχολούμενοι μετανάστες έχουν συμβάλει καθοριστικά στη διατήρηση της επιχειρηματικής βάσης.** Η πανδημία του covid-19 οδήγησε σε περαιτέρω επιβράδυνση της ανάπτυξης των εταιρειών, όπως συνέβη σε όλο τον κόσμο. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αλλοδαποί στην αναζήτηση εργασίας είναι α) η έλλειψη γλωσσικών δεξιοτήτων β) η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου από ανήλικους γ) τα μη αναγνωρισμένα προσόντα δ) το θέμα της ιθαγένειας ή της άδειας παραμονής ε) η καταγωγή, η θρησκεία και η κοινωνική τάξη. Η νεαρή Ιταλίδα επιχειρηματίας κάτω των 40 ετών (60% έναντι 55% ανδρών) έχει υψηλό επίπεδο

εκπαίδευσης και κατά μέσο όρο υψηλότερο από τον άνδρα. Στις γυναικείες επιχειρήσεις, οι νεοφυείς, σε σύγκριση με τις παλαιότερες επιχειρήσεις, παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις από όλες τις απόψεις: είναι πιο καινοτόμες, επενδύουν περισσότερο στην πράσινη τεχνολογία και τη βιωσιμότητα καθώς και στην εταιρική κοινωνική ευθύνη. Ωστόσο, **οι επιχειρήσεις με επικεφαλής νεαρές γυναίκες είναι λιγότερο ψηφιοποιημένες** (μόνο το 19% έχει υιοθετήσει ή υιοθετεί επιχειρηματικά μέτρα 4.0 σε σύγκριση με το 25% των μη γυναικείων επιχειρήσεων), κυρίως λόγω μη επαρκών γνώσεων για τα τρέχοντα μέτρα ψηφιακής μετάβασης.

Αυστρία

Το ποσοστό των αυστριακών επιχειρήσεων που ιδρύονται από γυναίκες αυξάνεται - από 39,5% το 2010 σε 44,5% το 2017.

Ωστόσο, **υπάρχει σίγουρα ένα χάσμα μεταξύ των φύλων στην Αυστρία**, καθώς οι γυναίκες είναι πολύ λιγότερο πιθανό από τους άνδρες να διαθέτουν τις επιχειρηματικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία μιας επιχείρησης (41% έναντι 58,1%), ενώ οι γυναίκες γενικά λειτουργούν μικρότερες επιχειρήσεις με λιγότερους εργαζόμενους, κεφάλαιο και φιλοδοξίες ανάπτυξης από τους άνδρες.

Οι νέοι στην Αυστρία έχουν ένα από τα χαμηλότερα επίπεδα αυτοαπασχόλησης στην ΕΕ - 3,3% έναντι 6,5%. Οι νέοι είναι ελαφρώς λιγότερο πιθανό από τους ενήλικες να κατέχουν τις επιχειρηματικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη δημιουργία μιας επιχείρησης - 45 % έναντι 49,6 %, αλλά είναι πιο πιθανό να έχουν σημαντικά καλύτερες ψηφιακές δεξιότητες, κατά μέσο όρο, σε σύγκριση με τους ενήλικες. Το 13,7% των ενηλίκων της Αυστρίας δήλωσε ότι δεν έχει προηγούμενη εμπειρία με υπολογιστές ή ότι δεν διαθέτει στοιχειώδεις δεξιότητες υπολογιστών.

Οι ηλικιωμένοι στην Αυστρία είναι λιγότερο πιθανό να είναι αυτοαπασχολούμενοι σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ - 15,5% έναντι 17,7%, με τους ηλικιωμένους άνω των 65 ετών να είναι πολύ λιγότερο πιθανό να δραστηριοποιηθούν ως επιχειρηματίες.

Οι μετανάστες που γεννήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ είχαν παλαιότερα υψηλότερο ποσοστό αυτοαπασχόλησης από τον μέσο όρο, αλλά αυτό δεν ισχύει πλέον. Το ποσοστό αυτοαπασχόλησης των μεταναστών που γεννήθηκαν εκτός ΕΕ ήταν πάντα χαμηλότερο, με διαφορά κοντά στο 4%.

Οι βασικές δεξιότητες στην ανάγνωση, γραφή και αριθμητική είναι στα υψηλότερα επίπεδα μεταξύ των ατόμων ηλικίας 25-34 ετών, ενώ οι δεξιότητες αυτές βρίσκονται στα χαμηλότερα επίπεδα στην ηλικιακή ομάδα των ατόμων ηλικίας 55-64 ετών. Η Αυστρία έχει αναπτύξει το δικό της μοντέλο ικανοτήτων για τις ψηφιακές δεξιότητες με την ονομασία «Digital Competence Framework for Austria - DigComp 2.2 AT» (Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για την Αυστρία).

3. Αποτελέσματα έρευνας: Βέλτιστες πρακτικές

Πολλές βέλτιστες πρακτικές αναφέρθηκαν στις εθνικές εκθέσεις κάθε χώρας. Συγκεκριμένα, υπάρχουν αρκετές πρωτοβουλίες και έργα που απευθύνονται σε γυναίκες, νέους, μετανάστες και ηλικιωμένους. Μερικά παραδείγματα είναι:

Γαλλία

- Η Ψηφιακή Μετάβαση του Τομέα Εθελοντισμού (πρωτοβουλία) – Ομάδα-στόχος: Μικρομεσαίες (ΜΜΕ) και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η πρωτοβουλία προσφέρει μια απλή και δωρεάν υπηρεσία αυτοδιάγνωσης που επιτρέπει στις ΜΜΕ/πολύ μικρές επιχειρήσεις να αξιολογήσουν το επίπεδο της ψηφιακής τους ωριμότητας και να λάβουν ένα εξατομικευμένο σχέδιο δράσης σε λιγότερο από 10 λεπτά.
- Γυναίκες στα ψηφιακά επαγγέλματα (πρωτοβουλία) – Ομάδα-στόχος: Γυναίκες που επιθυμούν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση. Παρέχει μακροπρόθεσμη υποστήριξη σε γυναίκες που επιθυμούν να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση, να αποκτήσουν πρόσβαση σε κατάρτιση, να βρουν την πρώτη τους απασχόληση ή να αλλάξουν σταδιοδρομία. Είναι μια πρωτοβουλία που σε ορισμένες περιπτώσεις εκτείνεται πολύ πιο πέρα από τη Γαλλία.

Πορτογαλία

- ΡΕΙ – Προώθηση της Επιχειρηματικότητας των Μεταναστών (έργο) – Ομάδα-στόχος: μετανάστες που είναι πρόθυμοι να αναπτύξουν μια επιχειρηματική ιδέα και να την υλοποιήσουν. Στοχεύει στην προώθηση της επιχειρηματικότητας μεταξύ των κοινοτήτων μεταναστών, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους ζουν σε πιο ευάλωτες γειτονιές.

- Empreender 45-60 (έργο) – Ομάδα-στόχος: Άτομα στην ηλικιακή ομάδα 45-60 ετών, ιδιαίτερος άτομα με υψηλά επίπεδα προσόντων.

Ισπανία

- Cybervolunteers: Κυβερνοεθελοντές – προωθώντας τον τεχνολογικό εθελοντισμό στην Ισπανία (πρωτοβουλία) – Ομάδα-στόχος: ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, γυναίκες επιχειρηματίες και μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικοί και γονείς. 1.500 εθελοντές σε όλη την Ισπανία εντοπίζουν ανάγκες σε ψηφιακές δεξιότητες, οργανώνουν εργαστήρια και εκπαιδεύουν τους πολίτες σε ψηφιακές δεξιότητες.
- Δωρεά συσκευών (έργο) – Ομάδα-στόχος: μαθητές σχολείων από ευάλωτα περιβάλλοντα. Η AMETIC, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Επαγγελματικής Κατάρτισης, παροτρύνει τα μέλη της να δωρίσουν συσκευές όπως τάμπλετ, φορητούς υπολογιστές και τηλεφωνικές γραμμές υψηλής χωρητικότητας, για να διανεμηθούν σε μαθητές σχολείων από ευάλωτα περιβάλλοντα.

Κύπρος

- CYPRUSINNO (έργο) – Ομάδα-στόχος: νέοι, κοινωνικοί επιχειρηματίες και νεοφυείς επιχειρήσεις. Είναι μια ψηφιακή πλατφόρμα που προσφέρει σε Κύπριους επιχειρηματίες την ευκαιρία να συνδεθούν με καινοτόμα άτομα με παρόμοιο τρόπο σκέψης, να δικτυωθούν, ακόμη και να δημοσιεύσουν στην ιστοσελίδα του έργου.
- Κοινωνική Ένταξη Μεταναστών και Νέων Μέσω της Επιχειρηματικότητας - MYSITE (έργο) – Ομάδα-στόχος: Υπήκοοι τρίτων χωρών και ντόπιοι νέοι που ενδιαφέρονται για την επιχειρηματικότητα. Αυτό το έργο αντιμετωπίζει την επιχειρηματικότητα ως εργαλείο για ένταξη. Ένας από τους στόχους του έργου είναι η προώθηση της νεανικής επιχειρηματικότητας ως μέσου απασχόλησης και οικονομικής ανεξαρτησίας.

Ιταλία

- #HERE (έργο) – Ομάδα-στόχος: Φιλοξενούμενοι του κέντρου υποδοχής SPRAR ENEA. Δημιουργία μιας μόνιμης εγκατάστασης βασισμένης στις νέες τεχνολογίες – βρίσκεται στην υπηρεσία των φιλοξενούμενων και των διαχειριστών του κέντρου SPRAR ENEA για ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων και πειραματισμό με δημιουργικούς και καινοτόμους τρόπους κοινωνικοποίησης και μάθησης.
- Be-Win (Δίκτυο Γυναικείας Επιχειρηματικότητας) (έργο) – Ομάδα-στόχος: Νεαρές Ιταλίδες επιχειρηματίες. Το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη ενός «δικτύου γυναικών επιχειρηματιών στην Ιταλία», που θα υποστηρίζει, χάρη στις ευκαιρίες επικοινωνίας που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, τη μεταφορά εμπειριών και γνώσεων από 32 γυναίκες που έχουν αποκτήσει σημαντική εμπειρία στον τομέα της διοίκησης και της επιχειρηματικότητας (μέντορες) σε 64 νεαρές γυναίκες επιχειρηματίες.

Αυστρία

- aws (πρόγραμμα) – Ομάδα-στόχος: ΜΜΕ, υποψήφιοι επιχειρηματίες. Υποστηρίζει τις εταιρείες στην υλοποίηση των καινοτόμων έργων τους, προσφέροντας δάνεια με ευνοϊκούς όρους, επιχορηγήσεις και εγγυήσεις, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου τα απαιτούμενα κεφάλαια δεν μπορούν να εξασφαλιστούν επαρκώς μέσω εναλλακτικής χρηματοδότησης.
- fit4internet (πλατφόρμα) – Ομάδα-στόχος: νέοι, εργαζόμενοι και όσοι προσπαθούν να ενταχθούν στο εργατικό δυναμικό, ηλικιωμένοι. Το fit4internet είναι μια πλατφόρμα που συμβάλλει στη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων με διάφορους τρόπους. Τα εργαλεία f4i βοηθούν το άτομο να αποκτήσει επίγνωση για το επίπεδο ικανοτήτων του και, κατ' επέκταση, να συνεχίσει να μαθαίνει και να βελτιώνει τον εαυτό του με στοχευμένους τρόπους.

4. Ερευνητικά αποτελέσματα: Ερωτηματολόγια

Δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε σε όλες τις χώρες εταίρους. Ο στόχος ήταν να απαντηθούν τουλάχιστον 40 ερωτηματολόγια από κάθε χώρα εταίρο, ώστε να

συγκεντρωθούν συνολικά 240 ερωτηματολόγια. Ωστόσο, καταφέραμε να φτάσουμε τα 267 ερωτηματολόγια συνολικά. Συγκεκριμένα, σε κάθε χώρα εταίρο έπρεπε να συγκεντρωθούν τουλάχιστον 5 ερωτηματολόγια από καθεμία από τις ομάδες-στόχους του έργου (γυναίκες, νέοι, ηλικιωμένοι, μετανάστες). Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σύμφωνα με το προτεινόμενο σχέδιο δράσης, σε διαδικτυακή μορφή μέσω του Google Forms, ώστε οι απαντήσεις να ληφθούν πιο γρήγορα και η ανάλυση των αποτελεσμάτων να είναι πιο αποδοτική.

Σχεδόν το 78% των ατόμων που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο στη **Γαλλία** ήταν μεταξύ 18-34 ετών, το 6% ήταν μεταξύ 35 και 44 και το 16% κυμαινόταν μεταξύ 45-54 και 55-64 ετών. Το 67% των ερωτηθέντων ήταν Γάλλοι, ενώ το υπόλοιπο 33% προερχόταν από χώρες της ΕΕ και εκτός ΕΕ. Το 97% όλων αυτών είχαν ανώτερο επίπεδο σπουδών (πτυχίο και άνω). Πάνω από το 79% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι είναι πολύ εξοικειωμένο με τον όρο της επιχειρηματικότητας και πάνω από το 83% ότι είναι εξοικειωμένο με τη σύσταση μιας επιχείρησης. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων προτιμά να μην ασχοληθεί με την ψηφιακή επιχειρηματικότητα, με την έλλειψη οικονομικής δυνατότητας και γνώσης για τη δημιουργία μιας επιχείρησης να είναι οι κύριοι λόγοι που τους εμποδίζουν να αναλάβουν την πρωτοβουλία.

Στην **Πορτογαλία**, οι συμμετέχοντες είχαν ως εξής: γυναίκες – 28 απαντήσεις, νέοι – 25 απαντήσεις, ηλικιωμένοι – 7 απαντήσεις, και μετανάστες – 8 απαντήσεις. Όσον αφορά το επιχειρηματικό τους υπόβαθρο, τα αποτελέσματα ήταν εξισορροπημένα. Αναφορικά με την «Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα», η πλειοψηφία των συμμετεχόντων αισθάνεται αρκετά εξοικειωμένη με τον όρο. Θεωρούν ότι ο τομέας της Ψηφιακής Επιχειρηματικότητας έχει ελκυστικές επιχειρηματικές δυνατότητες και βρίσκεται πιο κοντά στις ανάγκες των πελατών, καθώς είναι ένας αναπτυσσόμενος τομέας χαμηλού κόστους με μεγαλύτερη εμβέλεια και πρακτικότητα. Πολύ σημαντικές θεωρήθηκαν οι δεξιότητες Επικοινωνίας, των Χρηματοοικονομικών, της Διαχείρισης Λειτουργιών, ενώ η Διαχείριση Έργων θεωρήθηκε η πιο σημαντική δεξιότητα.

Σχεδόν το 70% των συμμετεχόντων στο ερωτηματολόγιο στην **Ισπανία** ήταν μεταξύ 18 και 34 ετών, το 11% άνω των 65, ενώ οι υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες ήταν περίπου 7% η καθεμία (35-44, 45-54 και 55-64). Όσον αφορά το φύλο, το 70% των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες και το 30% άνδρες. Το 60% των συμμετεχόντων ολοκλήρωσαν την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Από αυτούς που ήταν επιχειρηματίες στο

παρελθόν, το 9% έκλεισε και το 36% πούλησε την επιχείρησή του. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, οι λόγοι για τους οποίους οι συμμετέχοντες δεν λειτουργούν μια επιχείρηση επί του παρόντος είναι οικονομικής φύσης (50%) ή σχετίζονται με την έλλειψη άλλων πόρων όπως η ενέργεια (29%) και ο χρόνος (18%). Ανάμεσα στους λόγους συγκαταλέγονται και άλλα λειτουργικά ζητήματα (24%). Τέλος, για το 17% των συμμετεχόντων ο λόγος είναι η έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη δημιουργία και τη διαχείριση επιχειρήσεων. Μόνο το 14% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι είναι εξοικειωμένο με την ψηφιακή επιχειρηματικότητα, αν και σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες θεωρούν ότι αποτελεί μια ενδιαφέρουσα επιλογή για τη δημιουργία μιας επιχείρησης. Η ανάλυση των απαντήσεων των συμμετεχόντων όσον αφορά τις δεξιότητες που θεωρούν ότι διαθέτουν, καθώς και τις δεξιότητες που θεωρούν σημαντικές, μας δίνουν μια αρκετά σαφή εικόνα των απαιτούμενων δεξιοτήτων. Οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι είναι πιο ικανοί στην επικοινωνία, τον σχεδιασμό και τη διαχείριση έργων και προϊόντων παρά στα χρηματοοικονομικά, την ανάλυση δεδομένων, το ψηφιακό μάρκετινγκ και την ανάπτυξη ιστοσελίδων. Ταυτόχρονα, δείχνουν μια ξεκάθαρη ανάγκη να καλύψουν το κενό των γνώσεων που αντιλαμβάνονται ότι έχουν σε αυτούς τους τομείς, καθώς θεωρούν αυτές τις δεξιότητες σημαντικές για τη δημιουργία μιας επιχείρησης.

Στην **Κύπρο**, το 40% των συμμετεχόντων ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία 25-34, ενώ μόνο το 5% ήταν 18-24 ετών. Όσον αφορά το φύλο, το 67% των ερωτηθέντων ήταν γυναίκες και το 33% άνδρες. Οι κύριοι λόγοι που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν διαθέτουν επιχείρηση σήμερα είναι οικονομικοί και λειτουργικοί.

Η διάρκεια ζωής της επιχείρησης των συμμετεχόντων που εξακολουθούν να έχουν μια επιχείρηση είναι 2 χρόνια. Μόνο 12 στους 40 συμμετέχοντες δεν σκέφτηκαν ποτέ να ασχοληθούν με την Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα. Οι υπόλοιποι σκέφτονται το ενδεχόμενο να ασχοληθούν με τον τομέα, επειδή θεωρούν ότι μπορεί να προσφέρει σημαντικές επιχειρηματικές και οικονομικές ευκαιρίες. Για τον σκοπό αυτό, σκοπεύουν να επεκτείνουν τις γνώσεις τους σχετικά με τον τρόπο σύστασης μιας ψηφιακής επιχείρησης. Όταν ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να βαθμολογήσουν τις γνώσεις και την πρακτική εξοικείωσή τους με ορισμένες δεξιότητες, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι είναι πολύ εξοικειωμένοι με την επικοινωνία και τη διαχείριση έργων. Πολλοί

συμμετέχοντες ωστόσο δεν διαθέτουν δεξιότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη ιστοσελίδων, την ανάλυση δεδομένων και την ανάπτυξη προϊόντων/υπηρεσιών.

Στην **Ιταλία**, οι συμμετέχοντες ήταν 53 άτομα, εκ των οποίων 29 ήταν γυναίκες και 23 άνδρες, κυρίως ιταλικής υπηκοότητας. Περίπου το 70% των ερωτηθέντων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-34 – οι υπόλοιποι ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 35-64 και μόνο ένας συμμετέχων στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών. Το 25% των ερωτηθέντων ισχυρίζεται ότι έχει υψηλή γνώση σχετικά με τη δημιουργία επιχειρήσεων, το 47% ισχυρίζεται ότι έχει μέτρια γνώση και το 28% ισχυρίζεται ότι έχει χαμηλή γνώση. Περίπου το 30% των συμμετεχόντων ισχυρίζεται ότι γνωρίζει καλά τον όρο επιχειρηματικότητα, το 59% ότι έχει μέτρια εξοικείωση και το 11% χαμηλή. Επίσης, το 15% των συμμετεχόντων ισχυρίζεται ότι είναι εξοικειωμένο με τον όρο ψηφιακή επιχειρηματικότητα, το 60% υποστηρίζει ότι έχει μέτρια εξοικείωση και το 25% χαμηλή. Αυτό υποδηλώνει ότι οι ερωτηθέντες είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με τον κόσμο της ψηφιακής επιχειρηματικότητας παρά με τον ευρύτερο κόσμο της επιχειρηματικότητας: περίπου το 15% των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι είναι εξοικειωμένοι με τον όρο επιχειρηματικότητα απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν καλά τον όρο ψηφιακή επιχειρηματικότητα. Ορισμένες άλλες δεξιότητες που σύμφωνα με τους συμμετέχοντες σχετίζονται με την ψηφιακή επιχειρηματικότητα είναι 1) η επίλυση προβλημάτων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης 2) η δημιουργία περιεχομένου, οι μη τεχνικές (μαλακές ή οριζόντιες) δεξιότητες, η ενσυναίσθηση 3) οι γλωσσικές δεξιότητες 4) η ομαδική εργασία και 5) η καινοτομία.

Στην **Αυστρία**, οι μισοί συμμετέχοντες ήταν άνδρες και οι μισοί γυναίκες. Όσον αφορά την ηλικία, εκπροσωπήθηκαν όλες οι ηλικιακές ομάδες, με τους περισσότερους να ανήκουν στην ομάδα 35-44 και τους λιγότερους στην ομάδα άνω των 65. Οι 29 από τους ερωτηθέντες (62%) γεννήθηκαν στην Αυστρία. Η συντριπτική πλειοψηφία (83%) δεν είναι κάτοχος πανεπιστημιακού πτυχίου. Οι κύριοι λόγοι για το κλείσιμο των εταιρειών σχετίζονται με τις συνθήκες της αγοράς και την αδυναμία ανταπόκρισης σε οικονομικές υποχρεώσεις. Επίσης, ορισμένες εταιρείες έκλεισαν για προσωπικούς λόγους – οι ιδιοκτήτες τους δεν μπορούσαν να συμβαδίσουν με τον απαιτητικό τρόπο ζωής ενός επιχειρηματία και δεν ήταν διατεθειμένοι να κάνουν περαιτέρω θυσίες. Το 70% των ερωτηθέντων αξιολόγησε τις γνώσεις του για την επιχειρηματικότητα ως πολύ καλές, με τους μισούς από αυτούς να τις αξιολογούν ως τις υψηλότερες δυνατές. Περισσότεροι

από τους μισούς συμμετέχοντες αξιολόγησαν τις ικανότητές τους στην ψηφιακή επιχειρηματικότητα ως ανεπαρκείς και μόνο το 13% τις αξιολόγησε στο μέγιστο δυνατό επίπεδο. Οι υπάρχουσες επιχειρηματικές και οικονομικές ευκαιρίες, καθώς και η σχετική ευκολία σύστασης μιας διαδικτυακής επιχείρησης, είναι οι κύριοι παράγοντες έλξης. Ωστόσο, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων εξακολουθεί να προτιμά να μην ασχοληθεί με την ψηφιακή επιχειρηματικότητα εξαιτίας των περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων της για ίδρυση μιας επιχείρησης και της έλλειψης γνώσεων. Στα αρνητικά, οι ερωτηθέντες ανέφεραν έλλειψη ενδιαφέροντος για την ψηφιακή επιχειρηματικότητα γενικά – είτε λόγω της έλλειψης ασφάλειας στην απασχόληση είτε λόγω των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων, καθώς και της έλλειψης συγκεκριμένων επιχειρηματικών ιδεών, ευκαιριών και τεχνογνωσίας.

Η επόμενη ενότητα περιλαμβάνει συμπεράσματα και προτάσεις από κάθε χώρα εταίρο. Έχοντας αυτή τη δομή, η παρούσα έκθεση προσφέρει μια εις βάθος επισκόπηση των κενών και των αναγκών των υποεκπροσωπούμενων ομάδων στον τομέα της ψηφιακής επιχειρηματικότητας στην ΕΕ. Ένα από τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έκθεσης είναι ότι, παρά τις όποιες διαφορές μεταξύ των χωρών εταίρων, ορισμένα ζητήματα σχετικά με τις δραστηριότητες επιχειρηματικότητας φαίνεται να είναι κοινά σε όλα τα εθνικά πλαίσια. Για παράδειγμα, παρατηρήθηκε ότι υπάρχουν πολλές σχετικές πρωτοβουλίες για την αύξηση του επιπέδου των ψηφιακών δεξιοτήτων, οι οποίες ωστόσο πρέπει να ενισχυθούν.

5. Συμπεράσματα και προτάσεις

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, υπάρχουν δύο βασικές προτάσεις που πρέπει να αξιοποιηθούν, ώστε να ενισχυθεί η συμμετοχή υποεκπροσωπούμενων ομάδων πληθυσμού (γυναίκες, μετανάστες, νέοι και ηλικιωμένοι) στην ψηφιακή επιχειρηματικότητα.

1. Καταρχάς, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή πιο εξειδικευμένες κυβερνητικές πρωτοβουλίες επιχειρηματικής υποστήριξης, οι οποίες θα είναι κατάλληλες για τις ανάγκες των ατόμων από υποεκπροσωπούμενες ομάδες.
2. Επιπλέον, το γεγονός ότι ένα σημαντικό ποσοστό των ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες έχει χαμηλές δεξιότητες όσον αφορά την επιχειρηματικότητα, και πιο συγκεκριμένα την ψηφιακή επιχειρηματικότητα, αποτελεί εμπόδιο για

τους ίδιους να ξεκινήσουν τη δική τους επιχείρηση. Επομένως, η δεύτερη πρόταση είναι να δημιουργηθούν μαθήματα και προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης συναφών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι τα άτομα αυτά διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες για να ξεκινήσουν ψηφιακές επιχειρήσεις. Αυτό το είδος προσέγγισης μπορεί να συμβάλει στην προσαρμογή της αγοράς εργασίας και του εργατικού δυναμικού στον ψηφιακό κόσμο.

Συμπερασματικά, με σειρά προτεραιότητας, οι πιο σημαντικές δεξιότητες στις οποίες υστερούν οι συμμετέχοντες είναι:

- Ανάλυση δεδομένων
- Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- Χρηματοπιστωτικά
- Ψηφιακό μάρκετινγκ
- Ανάπτυξη προϊόντων/υπηρεσιών

Για μια εκτενή λίστα με τα κενά δεξιοτήτων ανά χώρα, δείτε το Παράρτημα 1 πιο κάτω.

Παράρτημα 1: Σύνοψη των κενών όσον αφορά τις δεξιότητες

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν σε ορισμένες σημαντικές ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται πιο κάτω. Με βάση αυτές, μπορούμε να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις για τα κενά δεξιοτήτων σε κάθε χώρα εταίρο.

Γαλλία – 36 ερωτηματολόγια

Μια σημαντική ερώτηση ήταν η E7, που αφορούσε την εξοικείωση με την ίδρυση μιας επιχείρησης. Η πλειοψηφία στη Γαλλία είναι εξοικειωμένη.

Μια άλλη σημαντική ερώτηση ήταν η E13, που αφορούσε την εξοικείωση με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα. Η πλειοψηφία είναι εξοικειωμένη με τον όρο, παρόλο που υπήρχαν κάποιες απαντήσεις κάτω από 5 στην κλίμακα.

Η E17 αφορούσε τις γνώσεις και την πρακτική εξοικείωση με τις δεξιότητες. Στην πιο κάτω λίστα μπορούμε να δούμε με σειρά τις δεξιότητες με τις οποίες δεν είναι εξοικειωμένοι οι συμμετέχοντες μέχρι αυτές με τις οποίες είναι περισσότερο εξοικειωμένοι.

- α. Χρηματοοικονομικά
- β. Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- γ. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)
- δ. Ανάπτυξη προϊόντων/υπηρεσιών
- ε. Ανάλυση δεδομένων
- στ. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ζ. Διαχείριση λειτουργιών
- η. Επιχειρηματική δικτύωση
- θ. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα
- ι. Επικοινωνία
- κ. Διαχείριση έργων

Πορτογαλία – 42 ερωτηματολόγια.

E7: Το επίπεδο εξοικείωσης των συμμετεχόντων με την ίδρυση μιας επιχείρησης ποικίλει. Αρκετοί από αυτούς επέλεξαν το 5 (8 άτομα), που είναι ο μεσαίος αριθμός της κλίμακας, ενώ πολλοί από αυτούς απάντησαν πάνω από το 6 (22 άτομα).

E13: Η πλειοψηφία (27 άτομα) είναι εξοικειωμένη με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, παρόλο που υπήρχαν ορισμένες απαντήσεις κάτω από το 5 (10 άτομα).

- α. Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- β. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων
- γ. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα
- δ. Επιχειρηματική δικτύωση
- ε. Ανάλυση δεδομένων
- στ. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)
- ζ. Διαχείριση λειτουργιών
- η. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- θ. Χρηματοοικονομικά
- ι. Διαχείριση έργων
- κ. Επικοινωνία

Ισπανία – 45 ερωτηματολόγια

E7: Η πλειοψηφία είναι εξοικειωμένη με τη δημιουργία μιας επιχείρησης.

E13: Η πλειοψηφία είναι εξοικειωμένη με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, παρόλο που υπήρχαν ορισμένες απαντήσεις κάτω από το 5.

- α. Χρηματοοικονομικά

- β. Διαχείριση λειτουργιών
- γ. Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- δ. Ανάλυση δεδομένων
- ε. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)
- στ. Διαχείριση έργων
- ζ. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων
- η. Επιχειρηματική δικτύωση
- θ. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ι. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα
- κ. Επικοινωνία

Κύπρος – 43 ερωτηματολόγια

E7: Οι περισσότεροι είναι εξοικειωμένοι με τη δημιουργία μιας επιχείρησης.

E13: Η πλειοψηφία είναι εξοικειωμένη με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, παρόλο που υπήρχαν ορισμένες απαντήσεις κάτω από το 5.

- α. Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- β. Ανάλυση δεδομένων
- γ. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)
- δ. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων
- ε. Διαχείριση λειτουργιών
- στ. Επιχειρηματική δικτύωση
- ζ. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- η. Χρηματοοικονομικά
- θ. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα

ι. Διαχείριση έργων

κ. Επικοινωνία

Ιταλία – 53 ερωτηματολόγια

E7: Η πλειοψηφία δεν είναι εξοικειωμένη με τη δημιουργία μιας επιχείρησης.

E13: Οι περισσότεροι δεν είναι τόσο εξοικειωμένοι με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα (24 από τους 53 επέλεξαν 5-6 στην κλίμακα).

α. Ανάπτυξη ιστοσελίδων

β. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων

γ. Επιχειρηματική δικτύωση

δ. Ανάλυση δεδομένων

ε. Χρηματοοικονομικά

στ. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)

ζ. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα

η. Διαχείριση λειτουργιών

θ. Διαχείριση μέσω κοινωνικής δικτύωσης

ι. Διαχείριση έργων

κ. Επικοινωνία

Αυστρία – 48 ερωτηματολόγια

E7: Η πλειοψηφία είναι εξοικειωμένη με τη δημιουργία μιας επιχείρησης.

E13: Αρκετοί συμμετέχοντες είναι εξοικειωμένοι με τον όρο Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα.

α. Ανάλυση δεδομένων

- β. Ανάπτυξη ιστοσελίδων
- γ. Ψηφιακό μάρκετινγκ (εμπορικό όνομα, υλικοτεχνική υποστήριξη, διανομή)
- δ. Σχεδιαστική σκέψη/Δημιουργικότητα
- ε. Επιχειρηματική δικτύωση
- στ. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- ζ. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων
- η. Χρηματοοικονομικά
- θ. Διαχείριση λειτουργιών
- ι. Διαχείριση έργων
- κ. Επικοινωνία

Παράρτημα 2: Δεξιότητες IO1 με DigComp και EntreComp

Μέσω της χρήσης της Ευρωπαϊκής Διασφάλισης Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET), στόχος του έργου είναι να παράσχει μια επισκόπηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με την ψηφιακή επιχειρηματικότητα. Για τον σκοπό αυτό, η κοινοπραξία χαρτογράφησε τις δεξιότητες που αναλύθηκαν στο πλαίσιο του IO1 μαζί με δύο βασικά ευρωπαϊκά πλαίσια ικανοτήτων:

- [Ευρωπαϊκό πλαίσιο επιχειρηματικών ικανοτήτων \(EntreComp\)](#): προσφέρει μια ολοκληρωμένη περιγραφή των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των στάσεων μιας επιχειρηματικής νοοτροπίας.
- [Ευρωπαϊκό πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων \(DigComp\)](#): προσφέρει τα βασικά δομικά στοιχεία για ένα κοινό όραμα σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες.

Τα αποτελέσματα της αντιστοίχισης των δεξιοτήτων που αναλύθηκαν στο πλαίσιο του IO1 μαζί με το DigComp μπορούν να βρεθούν στους παρακάτω πίνακες.

Δεξιότητες TME	Συσχέτιση EntreComp		
	Περιοχή	Ικανότητα	Παράμετροι Περιγραφής
A. Οικονομικά: Ικανότητα συλλογής, ενσωμάτωσης και ερμηνείας σχετικών οικονομικών πληροφοριών από διάφορες πηγές.	2. Πόροι	2.4. Χρηματοοικονομικός και οικονομικός αλφαριθμητισμός (ανάπτυξη χρηματοοικονομικών και οικονομικών γνώσεων)	Εκτίμηση του κόστους μετατροπής μιας ιδέας σε δραστηριότητα δημιουργίας αξίας. Να σχεδιάζετε, να θέτετε σε εφαρμογή και να αξιολογείτε τις οικονομικές αποφάσεις σε βάθος χρόνου. Διαχείριση των οικονομικών για να διασφαλιστεί ότι η δραστηριότητα μου που δημιουργεί αξία μπορεί να διαρκέσει μακροπρόθεσμα.
B. Ανάπτυξη ιστοσελίδων: Ικανότητα δημιουργίας και συντήρησης ιστοσελίδων.	Δεν υπάρχει άμεση σύνδεση		
C. Ψηφιακό μάρκετινγκ: Ικανότητα που συνδυάζει διαφορετικές πρακτικές μάρκετινγκ, όπως ο σχεδιασμός ιστοσελίδων, SEO, μάρκετινγκ κοινωνικών μέσων, συγγραφή περιεχομένου κ.λπ.	2. Πόροι	2.5. Κινητοποίηση άλλων (Εμπνεύστε, ενθουσιάστε και πείστε τους άλλους να συμμετάσχουν)	Να εμπνεύστε και να ενθουσιάζετε τους ενδιαφερόμενους φορείς. Να λάβετε την υποστήριξη που απαιτείται για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων. Να επιδεικνύετε αποτελεσματική επικοινωνία, πειθώ, διαπραγμάτευση και ηγεσία.

D. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων: Ικανότητα ορισμού μιας υπηρεσίας για ένα νέο προϊόν, αυτό είναι ένα επαρκές επιχειρηματικό μοντέλο / μοντέλο παράδοσης.	1. Ιδέες και ευκαιρίες	1.1. Εντοπισμός ευκαιριών (χρησιμοποιήστε τη φαντασία και τις ικανότητές σας για να εντοπίσετε ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας)	Εντοπισμός και αξιοποίηση ευκαιριών για τη δημιουργία αξίας με τη διερεύνηση του κοινωνικού, πολιτιστικού και οικονομικού τοπίου. Προσδιορισμός των αναγκών και των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Δημιουργήστε νέες συνδέσεις και φέρτε σε επαφή διάσπαρτα στοιχεία του τοπίου για να δημιουργηθούν ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας.
	2. Πόροι	2.3. Κινητοποίηση πόρων (Συγκέντρωση και διαχείριση των πόρων που χρειάζεστε)	Αποκτήστε και διαχειριστείτε τους υλικούς, άυλους και ψηφιακούς πόρους που απαιτούνται για να μετατρέψετε τις ιδέες σε δράση. Αξιοποιήστε στο έπακρο τους περιορισμένους πόρους. Αποκτήστε και διαχειριστείτε τις ικανότητες που απαιτούνται σε κάθε στάδιο, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών, νομικών, φορολογικών και ψηφιακών ικανοτήτων.
E. Ανάλυση δεδομένων: Ικανότητα αποτελεσματικής οπτικοποίησης δεδομένων και παρουσίασής τους με τρόπο που να ρέει σαν μια συνεκτική ιστορία και να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες.	1. Ιδέες και ευκαιρίες	1.1. Εντοπισμός ευκαιριών (χρησιμοποιήστε τη φαντασία και τις ικανότητές σας για να εντοπίσετε ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας)	Εντοπισμός και αξιοποίηση ευκαιριών για τη δημιουργία αξίας με τη διερεύνηση του κοινωνικού, πολιτιστικού και οικονομικού τοπίου. Προσδιορισμός των αναγκών και των προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Δημιουργήστε νέες συνδέσεις και φέρτε σε επαφή διάσπαρτα στοιχεία του τοπίου για να δημιουργηθούν ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας.
F. Διαχείριση μέσω κοινωνικής δικτύωσης: Ικανότητα διαχείρισης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με την προσέγγιση του κατάλληλου κοινού, την εμπλοκή του και την καθοδήγηση μιας υπηρεσίας ή μάρκας μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.	2. Πόροι	2.5. Κινητοποίηση άλλων (Εμπνεύστε, ενθουσιάστε και πείστε τους άλλους να συμμετάσχουν)	Να εμπνέετε και να ενθουσιάζετε τους ενδιαφερόμενους φορείς. Να λάβετε την υποστήριξη που απαιτείται για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων. Να επιδεικνύετε αποτελεσματική επικοινωνία, πειθώ, διαπραγμάτευση και ηγεσία.
G. Διαχείριση λειτουργιών: Ικανότητα συντονισμού ομάδων, έργων, προϋπολογισμών, ανάλυσης και λήψης σχετικών αποφάσεων.	2. Πόροι	2.1. Αυτογνωσία και αυτοαποτελεσματικότητα (πιστέψτε στον εαυτό σας και συνεχίστε να εξελίσσεστε)	Αναλογιστείτε τις ανάγκες, τις φιλοδοξίες και τις επιθυμίες σας βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Προσδιορίστε και αξιολογήστε τις ατομικές και ομαδικές σας δυνάμεις και αδυναμίες.

			<p>Πιστέψτε στην ικανότητά σας να επηρεάσετε την πορεία των γεγονότων, παρά την αβεβαιότητα, τις αναποδιές και τις προσωρινές αποτυχίες.</p>
		<p>2.2. Κίνητρα και επιμονή (Μείνετε συγκεντρωμένοι και μην τα παρατάτε)</p>	<p>Να είστε αποφασισμένοι να μετατρέψετε τις ιδέες σε δράση και να ικανοποιήσετε την ανάγκη σας να επιτύχετε.</p> <p>Να είστε προετοιμασμένοι να κάνετε υπομονή και να συνεχίσετε να προσπαθείτε να επιτύχετε τους μακροπρόθεσμους ατομικούς ή ομαδικούς σας στόχους.</p> <p>Να είστε ανθεκτικοί σε συνθήκες πίεσης, αντιξοότητας και προσωρινής αποτυχίας.</p>
		<p>2.3. Κινητοποίηση πόρων (Συγκέντρωση και διαχείριση των πόρων που χρειάζεστε)</p>	<p>Αποκτήστε και διαχειριστείτε τους υλικούς, άυλους και ψηφιακούς πόρους που απαιτούνται για να μετατρέψετε τις ιδέες σε δράση.</p> <p>Αξιοποιήστε στο έπακρο τους περιορισμένους πόρους.</p> <p>Αποκτήστε και διαχειριστείτε τις ικανότητες που απαιτούνται σε κάθε στάδιο, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών, νομικών, φορολογικών και ψηφιακών ικανοτήτων.</p>
		<p>2.4. Χρηματοοικονομικός και οικονομικός αλφαριθμητισμός (ανάπτυξη χρηματοοικονομικών και οικονομικών γνώσεων)</p>	<p>Εκτίμηση του κόστους μετατροπής μιας ιδέας σε δραστηριότητα δημιουργίας αξίας .</p> <p>Να σχεδιάζετε, να θέτετε σε εφαρμογή και να αξιολογείτε τις οικονομικές αποφάσεις σε βάθος χρόνου.</p> <p>Διαχείριση της χρηματοδότησης για να διασφαλιστεί ότι δραστηριότητά μου που δημιουργεί αξία μπορεί να διαρκέσει μακροπρόθεσμα.</p>
		<p>2.5. Κινητοποίηση άλλων (Εμπνεύστε, ενθουσιάστε και πείστε τους άλλους να συμμετάσχουν)</p>	<p>Να εμπνέετε και να ενθουσιάζετε τους ενδιαφερόμενους φορείς.</p> <p>Να λάβετε την υποστήριξη που απαιτείται για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων.</p> <p>Να επιδεικνύετε αποτελεσματική επικοινωνία, πειθώ, διαπραγμάτευση και ηγεσία.</p>
	3. Σε δράση	<p>3.1. Ανάλυση πρωτοβουλίας (Κάντε το!)</p>	<p>Ξεκινήστε διαδικασίες που δημιουργούν αξία.</p> <p>Να αναλαμβάνετε προκλήσεις.</p>

			<p>Να ενεργείτε και να εργάζεστε ανεξάρτητα για την επίτευξη στόχων, να τηρείτε τις προθέσεις σας και να εκτελείτε τα προγραμματισμένα καθήκοντα.</p>
		<p>3.2. Σχεδιασμός και διαχείριση (ιεράρχηση προτεραιοτήτων, οργάνωση και παρακολούθηση)</p>	<p>Θέστε μακροπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους.</p> <p>Καθορισμός προτεραιοτήτων και σχεδίων δράσης.</p> <p>Προσαρμογή σε απρόβλεπτες αλλαγές</p>
		<p>3.3. Αντιμετώπιση της αβεβαιότητας (λήψη αποφάσεων που αφορούν αβεβαιότητα, ασάφεια και κίνδυνο)</p>	<p>Να λαμβάνετε αποφάσεις όταν το αποτέλεσμα της απόφασης είναι αβέβαιο, όταν οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι μερικές ή διφορούμενες, ή όταν υπάρχει κίνδυνος απρόβλεπτων αποτελεσμάτων.</p> <p>Στο πλαίσιο της διαδικασίας δημιουργίας αξίας, συμπεριλάβετε δομημένους τρόπους δοκιμής ιδεών και πρωτοτύπων από τα αρχικά στάδια, για να μειώσετε τους κινδύνους αποτυχίας.</p> <p>Χειρισμός ταχέως εξελισσόμενων καταστάσεων με ταχύτητα και ευελιξία</p>
		<p>3.4. Συνεργασία με άλλους (ομαδοποίηση, συνεργασία και δικτύωση)</p>	<p>Να συνεργάζεστε με άλλους για να αναπτύσετε ιδέες και να τις μετατρέπετε σε δράση.</p> <p>Δικτυωθείτε.</p> <p>Να επιλύετε συγκρούσεις και να αντιμετωπίζετε θετικά τον ανταγωνισμό όταν χρειάζεται.</p>
		<p>3.5. Μάθηση μέσω της εμπειρίας (μάθηση μέσω της πράξης)</p>	<p>Χρησιμοποιήστε κάθε πρωτοβουλία για τη δημιουργία αξίας ως ευκαιρία μάθησης.</p> <p>Μάθετε με άλλους, συμπεριλαμβανομένων των συναδέλφων και των μεντόρων.</p> <p>Να αναστοχάζεστε και να μαθαίνετε τόσο από την επιτυχία όσο και από την αποτυχία (τη δική σας και των άλλων).</p>
<p>Η. Δικτύωση επιχειρήσεων: Ικανότητα οικοδόμησης και διατήρησης αποτελεσματικών και εποικοδομητικών εργασιακών σχέσεων, συνεργασιών ή δικτύων επαφών με άτομα που είναι, ή θα μπορούσαν κάποτε να είναι, καθοριστικά για την επίτευξη των στόχων που σχετίζονται με την εργασία. Επίσης γνωστό ως</p>	3. Σε δράση	<p>3.4. Συνεργασία με άλλους (ομαδοποίηση, συνεργασία και δικτύωση)</p>	<p>Να συνεργάζεστε με άλλους για να αναπτύσετε ιδέες και να τις μετατρέπετε σε δράση.</p> <p>Δικτυωθείτε.</p> <p>Να επιλύετε συγκρούσεις και να αντιμετωπίζετε θετικά τον ανταγωνισμό όταν χρειάζεται.</p>

Επιχειρηματική δικτύωση / σχέση / δημιουργία δικτύου			
I. Δημιουργικότητα / Δημιουργική σκέψη: Ικανότητα ανακάλυψης νέων ευκαιριών και λύσεων για προβλήματα με την εξέταση πέρα από τις τρέχουσες πρακτικές και τη χρήση καινοτόμου σκέψης.	1. Ιδέες και ευκαιρίες	1.2. Δημιουργικότητα (ανάπτυξη δημιουργικών και σκόπιμων ιδεών)	<p>Ανάπτυξη διαφόρων ιδεών και ευκαιριών για τη δημιουργία αξίας, συμπεριλαμβανομένων καλύτερων λύσεων σε υφιστάμενες και νέες προκλήσεις.</p> <p>Εξερευνήστε και πειραματιστείτε με καινοτόμες προσεγγίσεις.</p> <p>Συνδυασμός γνώσεων και πόρων για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων.</p>
J. Επικοινωνία: Ικανότητα επίτευξης επικοινωνιακών στόχων με κοινωνικά κατάλληλο τρόπο, προσαρμοσμένο στο κοινό-στόχο.	2. Πόροι	2.5. Κινητοποίηση άλλων (Εμπνεύστε, ενθουσιάστε και πείστε τους άλλους να συμμετάσχουν)	<p>Να εμπνεέτε και να ενθουσιάζετε τους ενδιαφερόμενους φορείς.</p> <p>Να λάβετε την υποστήριξη που απαιτείται για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων.</p> <p>Να επιδεικνύετε αποτελεσματική επικοινωνία, πειθώ, διαπραγμάτευση και ηγεσία.</p>
K. Διαχείριση έργων: Ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης των πόρων για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός συγκεκριμένου έργου.	2. Πόροι	2.1. Αυτογνωσία και αυτοαποτελεσματικότητα (πιστέψτε στον εαυτό σας και συνεχίστε να εξελίσεστε)	<p>Αναλογιστείτε τις ανάγκες, τις φιλοδοξίες και τις επιθυμίες σας βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.</p> <p>Προσδιορίστε και αξιολογήστε τις ατομικές και ομαδικές σας δυνάμεις και αδυναμίες.</p> <p>Πιστέψτε στην ικανότητά σας να επηρεάσετε την πορεία των γεγονότων, παρά την αβεβαιότητα, τις αναποδιές και τις προσωρινές αποτυχίες.</p>
		2.2. Κίνητρα και επιμονή (Μείνετε συγκεντρωμένοι και μην τα παρατάτε)	<p>Να είστε αποφασισμένοι να μετατρέψετε τις ιδέες σε δράση και να ικανοποιήσετε την ανάγκη σας να επιτύχετε.</p> <p>Να είστε προετοιμασμένοι να κάνετε υπομονή και να συνεχίσετε να προσπαθείτε να επιτύχετε τους μακροπρόθεσμους ατομικούς ή ομαδικούς σας στόχους.</p> <p>Να είστε ανθεκτικοί σε συνθήκες πίεσης, αντιξοότητας και προσωρινής αποτυχίας.</p>
		2.3. Κινητοποίηση πόρων (Συγκέντρωση και διαχείριση των πόρων που χρειάζεστε)	<p>Αποκτήστε και διαχειριστείτε τους υλικούς, άυλους και ψηφιακούς πόρους που απαιτούνται για να μετατρέψετε τις ιδέες σε δράση.</p> <p>Αξιοποιήστε στο έπακρο τους περιορισμένους πόρους.</p>

			<p>Αποκτήστε και διαχειριστείτε τις ικανότητες που απαιτούνται σε κάθε στάδιο, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών, νομικών, φορολογικών και ψηφιακών ικανοτήτων.</p>
		<p>2.4. Χρηματοοικονομικός και οικονομικός αλφαριθμητισμός (ανάπτυξη χρηματοοικονομικών και οικονομικών γνώσεων)</p>	<p>Εκτίμηση του κόστους μετατροπής μιας ιδέας σε δραστηριότητα δημιουργίας αξίας</p> <p>Να σχεδιάζετε, να θέτετε σε εφαρμογή και να αξιολογείτε τις οικονομικές αποφάσεις σε βάθος χρόνου.</p> <p>Διαχείριση της χρηματοδότησης για να διασφαλιστεί ότι δραστηριότητά μου που δημιουργεί αξία μπορεί να διαρκέσει μακροπρόθεσμα.</p>
		<p>2.5. Κινητοποίηση άλλων (Εμπνεύστε, ενθουσιάστε και πείστε τους άλλους να συμμετάσχουν)</p>	<p>Να εμπνέετε και να ενθουσιάζετε τους ενδιαφερόμενους φορείς.</p> <p>Να λάβετε την υποστήριξη που απαιτείται για την επίτευξη πολύτιμων αποτελεσμάτων.</p> <p>Να επιδεικνύετε αποτελεσματική επικοινωνία, πειθώ, διαπραγμάτευση και ηγεσία.</p>
	3. Σε δράση	<p>3.1. Ανάλυση πρωτοβουλίας (Κάντε το!)</p>	<p>Ξεκινήστε διαδικασίες που δημιουργούν αξία.</p> <p>Να αναλαμβάνετε προκλήσεις.</p> <p>Να ενεργείτε και να εργάζεστε ανεξάρτητα για την επίτευξη στόχων, να τηρείτε τις προθέσεις σας και να εκτελείτε τα προγραμματισμένα καθήκοντα.</p>
		<p>3.2. Σχεδιασμός και διαχείριση (ιεράρχηση προτεραιοτήτων, οργάνωση και παρακολούθηση)</p>	<p>Θέστε μακροπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους.</p> <p>Καθορισμός προτεραιοτήτων και σχεδίων δράσης</p> <p>Προσαρμογή σε απρόβλεπτες αλλαγές</p>
		<p>3.3. Αντιμετώπιση της αβεβαιότητας (λήψη αποφάσεων που αφορούν αβεβαιότητα, ασάφεια και κίνδυνο)</p>	<p>Να λαμβάνετε αποφάσεις όταν το αποτέλεσμα της απόφασης είναι αβέβαιο, όταν οι διαθέσιμες πληροφορίες είναι μερικές ή διφορούμενες, ή όταν υπάρχει κίνδυνος απρόβλεπτων αποτελεσμάτων.</p> <p>Στο πλαίσιο της διαδικασίας δημιουργίας αξίας, συμπεριλάβετε δομημένους τρόπους δοκιμής ιδεών και πρωτοτύπων από τα αρχικά στάδια, για να μειώσετε τους κινδύνους αποτυχίας.</p>

			Χειρισμός ταχέως εξελισσόμενων καταστάσεων με ταχύτητα και ευελιξία
		3.4. Συνεργασία με άλλους (ομαδοποίηση, συνεργασία και δικτύωση)	<p>Να συνεργάζεστε με άλλους για να αναπτύσσετε ιδέες και να τις μετατρέπετε σε δράση.</p> <p>Δικτυωθείτε.</p> <p>Να επιλύετε συγκρούσεις και να αντιμετωπίζετε θετικά τον ανταγωνισμό όταν χρειάζεται.</p>
		3.5. Μάθηση μέσω της εμπειρίας (μάθηση μέσω της πράξης)	<p>Χρησιμοποιήστε κάθε πρωτοβουλία για τη δημιουργία αξίας ως ευκαιρία μάθησης.</p> <p>Μάθετε με άλλους, συμπεριλαμβανομένων των συναδέλφων και των μεντόρων.</p> <p>Να αναστοχάζεστε και να μαθαίνετε τόσο από την επιτυχία όσο και από την αποτυχία (τη δική σας και των άλλων)</p>

Δεξιότητες TME Skills	Συσχέτιση DigCom		
	Περιοχή	Ικανότητα	Περιγραφείς
A. Οικονομικά: Ικανότητα συλλογής, ενσωμάτωσης και ερμηνείας σχετικών οικονομικών πληροφοριών από διάφορες πηγές.	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Να διατυπώνουν πληροφοριακές ανάγκες, να αναζητούν δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να πλοηγούνται μεταξύ τους.</p> <p>Να δημιουργούν και να ενημερώνουν προσωπικές στρατηγικές αναζήτησης.</p>
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου.</p> <p>Να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα, τις πληροφορίες και το ψηφιακό περιεχόμενο.</p>
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.3 Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Οργάνωση, αποθήκευση και ανάκτηση δεδομένων, πληροφοριών και περιεχομένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Οργάνωση και επεξεργασία σε δομημένο περιβάλλον.</p>
B. Ανάπτυξη ιστοσελίδων: Ικανότητα δημιουργίας και συντήρησης ιστοσελίδων.	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.1 Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου	Δημιουργία και επεξεργασία ψηφιακού περιεχομένου σε διάφορες μορφές, έκφραση μέσω ψηφιακών μέσων.
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.2 Ενσωμάτωση και εκ νέου επεξεργασία ψηφιακού περιεχομένου	Τροποποίηση, τελειοποίηση, βελτίωση και ενσωμάτωση πληροφοριών και περιεχομένου σε ένα υπάρχον σώμα γνώσεων για τη δημιουργία νέου, πρωτότυπου και συναφούς περιεχομένου και γνώσης.

	5. Επίλυση προβλημάτων	5.2 Προσδιορισμός αναγκών και τεχνολογικών απαντήσεων	<p>Να αξιολογούν τις ανάγκες και να εντοπίζουν, να αξιολογούν, να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία και πιθανές τεχνολογικές απαντήσεις για την επίλυσή τους.</p> <p>Να προσαρμόζουν τα ψηφιακά περιβάλλοντα στις προσωπικές τους ανάγκες (π.χ. προσβασιμότητα).</p>
C. Ψηφιακό μάρκετινγκ: Ικανότητα που συνδυάζει διαφορετικές πρακτικές μάρκετινγκ, όπως ο σχεδιασμός ιστοσελίδων, SEO, μάρκετινγκ κοινωνικών μέσων, συγγραφή περιεχομένου κ.λπ.	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.1 Αλληλεπίδραση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να αλληλεπιδρούν μέσω μιας ποικιλίας ψηφιακών τεχνολογιών και να κατανοούν τα κατάλληλα μέσα ψηφιακής επικοινωνίας για ένα δεδομένο πλαίσιο.
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.2 Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	<p>Να μοιράζονται δεδομένα, πληροφορίες και ψηφιακό περιεχόμενο με άλλους μέσω κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.</p> <p>Να ενεργούν ως μεσάζοντες, να γνωρίζουν τις πρακτικές αναφοράς και απόδοσης.</p>
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.3 Συμμετοχή στην ιδιότητα του πολίτη μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών	<p>Συμμετοχή στην κοινωνία μέσω της χρήσης δημόσιων και ιδιωτικών ψηφιακών υπηρεσιών.</p> <p>Να αναζητούν ευκαιρίες για αυτοδυναμία και για συμμετοχική ιδιότητα του πολίτη μέσω των κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.</p>
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.4 Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για συνεργατικές διαδικασίες και για τη συνδιαμόρφωση και συνδημιουργία πόρων και γνώσεων.
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	2.5 Τήρηση του πρωτοκόλλου σε συνομιλίες στο διαδίκτυο (netiquette)	<p>Να γνωρίζουν τους κανόνες συμπεριφοράς και την τεχνογνωσία κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την αλληλεπίδραση σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να προσαρμόζουν τις στρατηγικές επικοινωνίας στο συγκεκριμένο κοινό και να έχουν επίγνωση της πολιτισμικής και γενεαλογικής ποικιλομορφίας στα ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να γνωρίζουν τους κανόνες συμπεριφοράς και την τεχνογνωσία κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την αλληλεπίδραση σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να προσαρμόζουν τις στρατηγικές επικοινωνίας στο συγκεκριμένο κοινό και να έχουν επίγνωση της πολιτισμικής και γενεαλογικής ποικιλομορφίας στα ψηφιακά περιβάλλοντα.</p>
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.1 Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου	Δημιουργία και επεξεργασία ψηφιακού περιεχομένου σε διάφορες μορφές, έκφραση μέσω ψηφιακών μέσων.
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.2 Ενσωμάτωση και εκ νέου επεξεργασία	Τροποποίηση, τελειοποίηση, βελτίωση και ενσωμάτωση πληροφοριών και περιεχομένου σε ένα υπάρχον σώμα γνώσεων για τη

		ψηφιακού περιεχομένου	δημιουργία νέου, πρωτότυπου και συναφούς περιεχομένου και γνώσης.
D. Ανάπτυξη υπηρεσιών προϊόντων: Ικανότητα ορισμού μιας υπηρεσίας για ένα νέο προϊόν, αυτό είναι ένα επαρκές επιχειρηματικό μοντέλο / μοντέλο παράδοσης.	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Να διατυπώνουν πληροφοριακές ανάγκες, να αναζητούν δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να πλοηγούνται μεταξύ τους. Να δημιουργούν και να ενημερώνουν προσωπικές στρατηγικές αναζήτησης.
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου. Να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα, τις πληροφορίες και το ψηφιακό περιεχόμενο.
	3. Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	3.4 Προγραμματισμός	Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη μιας ακολουθίας κατανοητών οδηγιών για ένα υπολογιστικό σύστημα για την επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος ή την εκτέλεση μιας συγκεκριμένης εργασίας.
E. Ανάλυση δεδομένων: Ικανότητα αποτελεσματικής οπτικοποίησης δεδομένων και παρουσίασής τους με τρόπο που να ρέει σαν μια συνεκτική ιστορία και να παρέχει πολύτιμες πληροφορίες.	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Να διατυπώνουν πληροφοριακές ανάγκες, να αναζητούν δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να πλοηγούνται μεταξύ τους. Να δημιουργούν και να ενημερώνουν προσωπικές στρατηγικές αναζήτησης.
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου. Να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα, τις πληροφορίες και το ψηφιακό περιεχόμενο.
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.3 Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Οργάνωση, αποθήκευση και ανάκτηση δεδομένων, πληροφοριών και περιεχομένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Οργάνωση και επεξεργασία σε δομημένο περιβάλλον.
F. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης: Ικανότητα διαχείρισης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με την προσέγγιση του κατάλληλου κοινού, την εμπλοκή του και την καθοδήγηση μιας υπηρεσίας ή μάρκας μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.1 Αλληλεπίδραση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να αλληλεπιδρούν μέσω μιας ποικιλίας ψηφιακών τεχνολογιών και να κατανοούν τα κατάλληλα μέσα ψηφιακής επικοινωνίας για ένα δεδομένο πλαίσιο.
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.2 Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να μοιράζονται δεδομένα, πληροφορίες και ψηφιακό περιεχόμενο με άλλους μέσω κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών. Να ενεργούν ως μεσάζοντες, να γνωρίζουν τις πρακτικές αναφοράς και απόδοσης.

	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.3 Συμμετοχή στην ιδιότητα του πολίτη μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών	<p>Συμμετοχή στην κοινωνία μέσω της χρήσης δημόσιων και ιδιωτικών ψηφιακών υπηρεσιών.</p> <p>Να αναζητούν ευκαιρίες για αυτοδυναμία και για συμμετοχική ιδιότητα του πολίτη μέσω των κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.</p>
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.5 Τήρηση του πρωτοκόλλου σε συνομιλίες στο διαδίκτυο (netiquette)	<p>Να γνωρίζουν τους κανόνες συμπεριφοράς και την τεχνογνωσία κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την αλληλεπίδραση σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να προσαρμόζουν τις στρατηγικές επικοινωνίας στο συγκεκριμένο κοινό και να έχουν επίγνωση της πολιτισμικής και γενεαλογικής ποικιλομορφίας στα ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να γνωρίζουν τους κανόνες συμπεριφοράς και την τεχνογνωσία κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την αλληλεπίδραση σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Να προσαρμόζουν τις στρατηγικές επικοινωνίας στο συγκεκριμένο κοινό και να έχουν επίγνωση της πολιτισμικής και γενεαλογικής ποικιλομορφίας στα ψηφιακά περιβάλλοντα.</p>
G. Διαχείριση λειτουργιών: Ικανότητα συντονισμού ομάδων, έργων, προϋπολογισμών, ανάλυσης και λήψης σχετικών αποφάσεων.	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Να διατυπώνουν πληροφοριακές ανάγκες, να αναζητούν δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να πλοηγούνται μεταξύ τους.</p> <p>Να δημιουργούν και να ενημερώνουν προσωπικές στρατηγικές αναζήτησης.</p>
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου.</p> <p>Να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα, τις πληροφορίες και το ψηφιακό περιεχόμενο.</p>
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.3 Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	<p>Οργάνωση, αποθήκευση και ανάκτηση δεδομένων, πληροφοριών και περιεχομένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα.</p> <p>Οργάνωση και επεξεργασία σε δομημένο περιβάλλον.</p>
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.1 Αλληλεπίδραση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να αλληλεπιδρούν μέσω μιας ποικιλίας ψηφιακών τεχνολογιών και να κατανοούν τα κατάλληλα μέσα ψηφιακής επικοινωνίας για ένα δεδομένο πλαίσιο.
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.2 Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να μοιράζονται δεδομένα, πληροφορίες και ψηφιακό περιεχόμενο με άλλους μέσω κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.

			Να ενεργούν ως μεσάζοντες, να γνωρίζουν τις πρακτικές αναφοράς και απόδοσης.
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.3 Συμμετοχή στην ιδιότητα του πολίτη μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών	Συμμετοχή στην κοινωνία μέσω της χρήσης δημόσιων και ιδιωτικών ψηφιακών υπηρεσιών. Να αναζητούν ευκαιρίες για αυτοδυναμία και για συμμετοχική ιδιότητα του πολίτη μέσω των κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.
	5. Επίλυση προβλημάτων	5.1 Επίλυση τεχνικών προβλημάτων	Να εντοπίζουν τεχνικά προβλήματα κατά τον χειρισμό συσκευών και τη χρήση ψηφιακών περιβαλλόντων και να τα επιλύουν (από την αντιμετώπιση προβλημάτων έως την επίλυση πιο σύνθετων προβλημάτων).
Η. Δικτύωση επιχειρήσεων: Ικανότητα οικοδόμησης και διατήρησης αποτελεσματικών και εποικοδομητικών εργασιακών σχέσεων, συνεργασιών ή δικτύων επαφών με άτομα που είναι, ή θα μπορούσαν κάποτε να είναι, καθοριστικά για την επίτευξη των στόχων που σχετίζονται με την εργασία. Επίσης γνωστό ως Επιχειρηματική δικτύωση / σχέση / δημιουργία δικτύου	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.3 Συμμετοχή στην ιδιότητα του πολίτη μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών	Συμμετοχή στην κοινωνία μέσω της χρήσης δημόσιων και ιδιωτικών ψηφιακών υπηρεσιών. Να αναζητούν ευκαιρίες για αυτοδυναμία και για συμμετοχική ιδιότητα του πολίτη μέσω των κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών.
Ι. Δημιουργικότητα / Δημιουργική σκέψη: Ικανότητα ανακάλυψης νέων ευκαιριών και λύσεων για προβλήματα με την εξέταση πέρα από τις τρέχουσες πρακτικές και τη χρήση καινοτόμου σκέψης.	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.4 Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για συνεργατικές διαδικασίες και για τη συνδιαμόρφωση και συνδημιουργία πόρων και γνώσεων.
	5. Επίλυση προβλημάτων	5.3 Δημιουργική χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών	Χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για τη δημιουργία γνώσης και την καινοτομία διαδικασιών και προϊόντων. Να συμμετέχουν ατομικά και συλλογικά στη γνωστική επεξεργασία για την κατανόηση και επίλυση εννοιολογικών προβλημάτων και προβληματικών καταστάσεων σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
Ι. Επικοινωνία: Ικανότητα επίτευξης επικοινωνιακών στόχων με κοινωνικά κατάλληλο τρόπο, προσαρμοσμένο στο κοινό-στόχο.	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.2 Κοινή χρήση μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Να μοιράζονται δεδομένα, πληροφορίες και ψηφιακό περιεχόμενο με άλλους μέσω κατάλληλων ψηφιακών τεχνολογιών. Να ενεργούν ως μεσάζοντες, να γνωρίζουν τις πρακτικές αναφοράς και απόδοσης.
	2. Επικοινωνία και συνεργασία	2.4 Συνεργασία μέσω ψηφιακών τεχνολογιών	Χρήση ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογιών για συνεργατικές διαδικασίες και για τη συνδιαμόρφωση και συνδημιουργία πόρων και γνώσεων.
Κ. Διαχείριση έργων: Ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης των πόρων για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός συγκεκριμένου έργου.	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.1 Περιήγηση, αναζήτηση και φιλτράρισμα δεδομένων, πληροφοριών και	Να διατυπώνουν πληροφοριακές ανάγκες, να αναζητούν δεδομένα, πληροφορίες και περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα, να έχουν πρόσβαση σε αυτά και να πλοηγούνται μεταξύ τους.

		ψηφιακού περιεχομένου	Να δημιουργούν και να ενημερώνουν προσωπικές στρατηγικές αναζήτησης.
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.2 Αξιολόγηση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Να αναλύουν, να συγκρίνουν και να αξιολογούν κριτικά την αξιοπιστία των πηγών δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου. Να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να αξιολογούν κριτικά τα δεδομένα, τις πληροφορίες και το ψηφιακό περιεχόμενο.
	1. Πληροφορίες και γραμματισμός δεδομένων	1.3 Διαχείριση δεδομένων, πληροφοριών και ψηφιακού περιεχομένου	Οργάνωση, αποθήκευση και ανάκτηση δεδομένων, πληροφοριών και περιεχομένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Οργάνωση και επεξεργασία σε δομημένο περιβάλλον.